

vuje jasně v tom směru, zda v onom strachu, u obžalované zjištěném, spatřuje některý z důvodů, vylučujících dle §u 2 tr. zák. přičitatelnost jednání jako zločinu, odůvodnění nasvědčuje však tomu, že nalézací soud jen s tohoto hlediska vyloučil u obžalované zlý úmysl dle §u 214 tr. zák. V úvahu mohlo by tu přijíti jen neodolatelné donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák. I namítá stížnost, která arci v tom směru uplatňuje vlastně zmatek dle §u 281 č. 9 b) tr. ř., správně, že rozsudkem zjištěný strach obžalované pojmu neodolatelného donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák. neodpovídá. O stavu neodolatelného donucení mohla by býti řeč pouze tehdy, kdyby bylo zjištěno, že okolnosti, na něž klade v tom směru důraz nalézací soud, vykonávaly na vůli obžalované takový tlak, že mu obžalovaná, nejsouc s to, by čelila mu svou duševní silou a mravní váhou, předpokládanou u každého průměrného člověka, podlehla tak, že by její jednání nebylo projevem svobodné vůle. Takovéto zjištění z rozsudku nevyplývá, rozsudkem zjištěný strach obžalované zakládal by, jak případně dovozuje zmateční stížnost, jen polehčující okolnost dle § 46 c) tr. zák. (a ne dle § 46 d) tr. zák.). Ale ani ta okolnost, že snad obžalovaná sama přicházela neb aspoň mohla přijíti v úvahu jako podezřelá z krádeže, nemusí jednání její činiti nezbytně beztrestným. Předpokladem nadržování zločinci dle § 214 tr. zák. je sice trestný čin jiného pachatele a musí nadržování samo, pokud jde o osobu tohoto pachatele, směřovati k jeho ochraně před vrchnostenským stiháním tak, že, sleduje-li dotyčné jednání pouze ochranu vlastní osoby před oním stiháním, o nadržování zločinci řeči býti nemůže. Směrodatným je tudíž účel jednání, o jehož podřadění skutkové podstatě § 214 tr. zák. jde, tak, že zásadně nemusí možnost, aby v jednání osoby, která jako subjekt zločinu dle § 214 tr. zák. v úvahu přichází, shledána byla skutková podstata zločinu toho, býti nezbytně vyloučena ani tím, že snad ona osoba sama přicházela nebo dokonce jen přijíti mohla v úvahu jako podezřelá z hlavního činu, směřovalo-li inkrimované jednání dle jejího úmyslu jen k tomu, by před vrchnostenským stiháním chráněna byla jiná osoba jako pachatel činu toho.

Čís. 457.

Nelze se dovolávat beztrestnosti ani dle písm. e) ani dle písm. g) § 2 tr. zák., odhodlal-li se pachatel k trestnímu činu na rozkaz svého představeného jen proto, by se po případě vyhnul újmě, která mu jinak hrozila propuštěním z práce.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr I 16/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 20. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti těla dle § 335 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a) a b) § 281 tr. ř. Vytýkajíc, že obžalovanému neprávem byly přiznány důvody, trest-

nost vylučující dle § 2 písm. e) a g) tr. zák. poukazuje na to, že obžalovaný jen ze skutkového omylu, který mu nedal seznati trestnost jeho počinání, měl za to, že jest vázán rozkazem představeného, by hlínu v jílovišti podkopával a že jen z té příčiny se nevzepřel proti nezákonnému rozkazu, že měl za to, že byl dán v zájmu majitele, by se tak více vytěžilo. Neodolatelné donucení shledává stížnost v tom, že obžalovaný byl nucen, podrobiti se příkazu představeného, nechtěl-li pozbyti práce a výdělků v době, kdy naděje na jiný výdělek byla malá. Kdyby se byl nepodrobil, musel nutně počítati s propuštěním z práce. Poněvadž nejednal ze svobodné vůle, nýbrž z určení druhého, zodpovídá za jednání pouze ten, od koho rozkaz vyšel (čís. 9 a) § 281 tr. ř.). Tato námitka by byla na místě, kdyby obžalovaný nebyl v době činu příčetným, nebo jednal jako nástroj osoby třetí, byl k jednání násilím donucen a t. d. Nic takového nebylo za řízení ani tvrzeno. Jinak nezjišťuje rozsudek ani omylu, stěžovatelem tvrzeného ani okolností, z nichž stěžovatel dovozuje neodolatelné donucení. Soud se ovšem zabývá námitkou obžalovaného, že se obával, že přijde o práci a výdělek, nebude-li pracovati tak, jak mu představený nařizoval, neuznal ji však za správnou, poněvadž obžalovaný měl možnost domáhati se nápravy u majitele podniku, požadoval-li na něm představený práci nedovolenou. Kdyby opravdu měl za to, že musí spíše poslechnouti rozkazu představeného, než mín. nařízení ze dne 29. května 1908, čís. 118 ř. zák., které zakazovalo podkopávání a jehož obsah mu byl znám, pak by nešlo o omyl skutkový dle § 2 písm. e) tr. zák., který jedině by mohl vyloučiti trestný úmysl, nýbrž o omyl právní, který dle zásady §§ 3 a 233 tr. zák. pachatele neomlouvá. Pokud jde o neodolatelné donucení stačí uvést, že nemůže se pachatel dovolávati beztrestnosti, když se odhodlal k činu, ve veřejném zájmu přísným trestem ohroženému, jen proto, by se po případě vyhnul újmě, která mu dle jeho mínění hrozila, kdyby byl z práce propuštěn, to tím méně, že obžalovaný ani netvrdil, že by jiné práce a výdělků nedostal.

Čís. 458.

Byl-li pachatel, obžalovaný pro různé trestní činy soukromožalobní, pro některé z nich odsouzen, pro jiné osvobozen, dlužno poměrně rozdělit, pokud jest to možno, břemeno útrat.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr II 291/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozhodnutím krajského soudu jako odvolacího soudu ve Znojmě ze dne 12. ledna 1921, kterým byl obžalovaný odsouzen k náhradě všech útrat řízení trestního, porušen byl zákon v ustanovení §§ 389 a 390 tr. ř.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ze dne 9. listopadu 1920 byl uznán obžalovaný vinným přestupkem urážky na cti dle §§ 488 a 491 tr. zák., jehož dopustil se tím, že 30. dubna 1920 obviňoval soukromého obžalobce